

BÖLÜM 10

YOLSUZLUK-EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİSİ: E7 ÜLKELERİ İÇİN BİR UYGULAMA¹

Demet TÜRKDÖNMEZ²

Serkan KÜNÜ³

GİRİŞ

Yolsuzluğun başlangıcı eski çağlara dayansa da son yıllarda dünya genelinde gittikçe yaygınlaşan bir sorun halini almıştır. Yolsuzluğun devlet için önemi, ekonominin temel yapılarını doğrudan ve dolaylı bir şekilde etkilemesi olarak belirlenmiştir. Bu nedenle yolsuzluk üzerine devletler içerisinde çalışmalar yapılarak önlem alınma gereksiniminin doğduğu görülmektedir.

Yolsuzluk yapı gereği gizli bir eylem olarak devletler içerisinde ortaya çıkmaktadır. Devletler içerisinde yolsuzluğa karşı önlem alınmadığı takdirde; devlet içerisindeki toplumsal barışı ve huzuru sağlayan temel değerlerden güven, adalet ve eşitlik duygusu tahrip olmaktadır. Bunun sonucunda da devletin içerisinde kimse birbirine güvenmediği, bireyler ellerine fırsat geçtiğinde kendilerinin hakkı olmayan kazancı elde ettikleri bir kargaşa ortamı oluşmaktadır.

Yolsuzluk genel olarak iltimas ve rüşvet kavramları ile eş anlamlıdır. Yolsuzluk devlet içerisinde sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasal birçok alana etki etmektedir (Yılmaz, 2010). Yolsuzluk bir ülke içerisinde maddesel bir kazanç için ya da ilk olarak elde parasal olmayan özel amaçlara yönelik olarak kamu yetkisinin ya da özel yetkinin yasadışı olarak kullanımı olarak tanımlanmaktadır. Yolsuzluk; büyümenin ve gelişmenin önünde bir engel olarak görülmektedir. Yolsuzlukla ilgili akademik literatür incelendiğinde yolsuzluğun ekonomik performans üzerinde farklı etkilerinin bulunduğu ortaya çıkmıştır. Bu araştırmalara göre yolsuzluk; çarkları yağlama enstrümanı olarak kabul edilmektedir (World Economic Forum, 2015).

Yolsuzluklar ülkelerde devlet dairelerinde işlenebildiği gibi özel kurumlarda da işlenebilmektedirler. Özel şirketler içerisinde çalışan kişiler patronun gözüne girebilmek veya işini kaybetmemek için daha özverili bir şekilde çalışmaktadırlar fakat devlet daireleri içerisinde daha çok kişiler kadroyu esas olarak aldıkları

¹ Bu çalışma Demet TÜRKDÖNMEZ'in Yolsuzluk ve Ekonomik Büyüme İlişkisi isimli tezinden türetilmiştir.

² Bilim Uzmanı, silandemet@gmail.com

³ Doç.Dr., İğdir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/İktisat Bölümü

Yapmış olduğumuz çalışmada yolsuzluğun, ekonomik büyüme üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Söz konusu iki değişken arasındaki ilişkinin bazı kanallardan ileri geldiği varsayılmıştır. Bunların başında kamu maliyesine ilişkin konular gelmektedir. Bunlar; kamu yönetiminin etkinliği, kamu gelirleri, kamu harcamaları, bürokrasi gibi ekonomik büyüme üzerinde anahtar rol oynayan noktalardır. Öte yandan yolsuzluklar, yatırımlar vasıtasıyla da ekonomik büyüme üzerinde önemli etkilere sahiptir. Yine bir diğer etki kanalını beşeri sermaye oluşumu oluşturmaktadır. Çalışmada söz konusu kanallar, yolsuzluk-büyüme literatürüne uygun şekilde seçilmeye çalışılmıştır. Bugüne kadar yapılan çalışmalar ışığında yolsuzluğun, ekonomik büyüme üzerinde son derece ciddi ve olumsuz etkileri olduğu tespit edilmiştir. Yolsuzluklar; kamu mali yönetiminin etkinliğini bozmakta, kamu harcama kompozisyonunun saptırmakta ve kamu gelirlerini önemli ölçüde azaltmaktadır. Bunun yanında yatırım iklimini bozarak hem yerli hem de yabancı yatırımları azaltmaktadır. Son olarak girişimci sermayenin rant kollayıcı alanlara kaymasına neden olarak beşeri sermaye oluşumunu olumsuz yönde etkilemekte ve ele alınan bütün bu etkiler nihai olarak ekonomik büyümeyi olumsuz yönde etkilemektedir. Fakat, bu etkinin büyümeyi etkileyen dolaylı ve dolaysız tüm faktörler üzerindeki etkisinin tam olarak belirlenmesinin zorluğu, büyüme üzerinde yolsuzluğun etkisinin tam olarak belirlenmesini güçleştirmektedir.

Yapmış olduğumuz bu çalışma 1998-2017 yılları arasındaki dönemden oluşan verilerden kurulmuştur. E7 ülkelerini kapsamaktadır. Bu ülkeler; Türkiye, Hindistan, Çin, Endonezya, Rusya, Meksika ve Brezilya olarak sıralanmaktadır. Bu ülkelerin yolsuzluk düzeyi ile ekonomik büyüme üzerindeki etkisi panel veri analiz yöntemi kullanılarak incelenmiş ve yorumlanmıştır. Elde ettiğimiz test sonuçlarına göre hem kısa dönemde hem uzun dönemde yolsuzluk algısı arttıkça ekonomik büyüme azalmaktadır. Yolsuzluk düzeyinin düşmesi ülke grubu içerisindeki ekonomik büyümeyi arttırmaktadır sonucuna varılmıştır.

KAYNAKÇA

- Akai, N., Horiuchi, Y., & Sakata, M. (2005). Short-run and long-run effects of corruption on economic growth: evidence from state-level cross-section data for the United States.
- Altunç, Ömer Faruk ve Yıldırım Abdulmecit, *Yolsuzluğun Ekonomik Büyümeyi Etkileme Kanalları; Ülkeler Arası bir Çalışma*, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 63, Aralık, s. 15-27, 2017.
- Del Monte, A., & Papagni, E. (2001). Public expenditure, corruption, and economic growth: the case of Italy. *European journal of political economy*, 17(1), 1-16.
- Drury, A. C., Kriekhaus, J., & Lusztig, M. (2006). Corruption, democracy, and economic growth. *International political science review*, 27(2), 121-136.
- Ellis, C. J., & Fender, J. (2006). Corruption and transparency in a growth model. *International Tax and Public Finance*, 13(2), 115-149.
- Everhart, S. S., Vazquez, J. M., & McNab, R. M. (2009). Corruption, governance, investment and

- growth in emerging markets. *Applied Economics*, 41(13), 1579-1594.
- Fisman, R., & Svensson, J. (2007). Are corruption and taxation really harmful to growth? Firm level evidence. *Journal of development economics*, 83(1), 63-75.
- Gerni, Mine ve Emsen, Ömer, Selçuk ve Özdemir, Dilek ve Buzdağlı, Özge, *Yolsuzluğun Belirleyicileri ve Büyüme ile İlişkileri*, International Conference On Eurasian Economies, 1B: 131-139, 2012.
- Göktaş Alper, *Yolsuzluğun Büyüme Üzerindeki Etkileri ve Yolsuzluğu Önleme Stratejileri*, Çimento İşveren, Temmuz, s.20-27, 2009.
- Guetat, I. (2006). The effects of corruption on growth performance of the MENA countries. *Journal of Economics and Finance*, 30(2), 208-221.
- Gupta, S., Davoodi, H. R., & Tiongson, E. (2000). Corruption and the provision of health care and education services.
- Gupta, Sanjeev ve De Mello, Luiz ve Sharan Raju, *Corruption and Military Spending*, IMF Working Paper, (IMF: WP/00/23, February, 2000.
- K. Gyimah-Brempong, S.M.D. Camacho (2006). Corruption, growth, and income distribution: Are there regional differences *Economics of Governance*, 7 (3) (2006), pp. 245-269
- Kutan, A. M., Douglas, T. J. ve Judge, W. Q. (2009). Does Corruption Hurt Economic Development? Evidence from Middle Eastern-North African and Latin American Countries. *Economic Performance in the Middle East and North Africa - Institutions, Corruption and Reform*, Serdar Sayan (ed.), New York: Routledge, 25-37.
- Mauro, P. (1995). Corruption and growth. *The quarterly journal of economics*, 110(3), 681-712.
- Mauro, Paolo, *Corruption and Growth*, *Quarterly Journal of Economics*, Vol. 109, 681-712, 1995.
- Salisu, M. A. (2000). Corruption in Nigeria.
- Svensson, J. (2005). Eight questions about corruption. *Journal of economic perspectives*, 19(3), 19-42.
- Swaleheen, Mushfiq us; Stansel, Dean. (2007). Economic freedom, corruption, and growth. *Cato J.*, 27, 343.
- Tanzi, V. (1998). Corruption around the world: Causes, consequences, scope, and cures. *Staff papers*, 45(4), 559-594.
- Tanzi, Vito, *Corruption Around the World Causes, Consequences, Scope, and Cures*, IMF Staff Papers, Vol:45, No.4. s. 559-594, 1998(b).
- World economic form; (<https://www.weforum.org/agenda/2015/05/how-does-corruption-affect-economic-growth/u.t.25.07.2018>).
- Yakar, Soner ve Cebeci, Kemal *Yolsuzluğun Ekonomik Büyüme Etkileri Üzerine Teorik bir İnceleme* <https://www.ceis.org.tr/dergiDocs/makale226.pdf>/ u.t. 9.8.2018)
- Yılmaz, Aydın, Süleyman, *Yolsuzluk ve Mali Suçlar*, Ankara, Adalet Yayın Evi, s.33, 2010.